

ZBIERKA ÚLOH Z EXTERNEJ MATURITY

Obsah

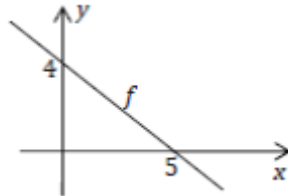
Zbierka úloh z externej maturity	1
7. Funkcie	2
Lineárne funkcie	2

7. FUNKCIE

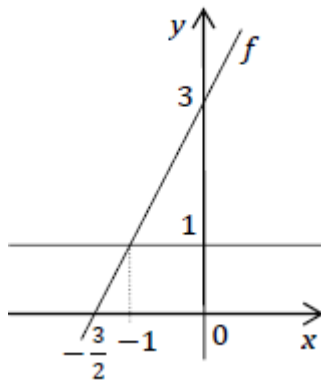
LINEÁRNE FUNKCIE

1. Na obrázku je časť grafu lineárnej funkcie $f(x)$. Akú hodnotu nadobúda táto funkcia pre $x = 20$? (fri 2016/31)

- (A) -8
(B) -11
(C) -12
(D) -16

2. Na obrázku je graf lineárnej funkcie $f(x)$. Akú rovnicu má lineárna funkcia $g(x)$, ktorej graf je s grafom funkcie $f(x)$ súmerný podľa priamky $y = 1$? (fri 2017/26)

- (A) $y = -2x - 1$
(B) $y = -2x - 2$
(C) $y = -2x - 3$
(D) $y = -x - 1$

3. Zobrazte grafy lineárnej funkcie (dve, resp. tri funkcie do jedného grafu)

f: $y = 3x$ g: $y = 3x - 4$

f: $y = -2x + 1$ g: $y = -2x - 3$

f: $y = 2x$ g: $y = 5x$

f: $y = \frac{1}{2}x$ g: $y = 0,7x$ h: $y = 2,8x$ j: $y = 8x$

f: $y = x + 5$ g: $y = -2x + 1$

4. Určte predpis lineárnej funkcie, ktorej grafom je priamka prechádzajúca zadanými bodmi.

Určte $D(f)$, $H(f)$.

a) $A[0 ; 1]$ $B[2 ; 5]$

b) bodom 3 na x-ovej osi a bodom -6 na y-ovej osi

c) $A[-2 ; 3]$ $B[3 ; 1]$

Riešenie:

a) $y = 2x + 1$

b) $y = 2x - 6$

c) $y = -\frac{2}{5}x + \frac{11}{5}$

D(f) a H(f) je vždy R

5. Načrtnite grafy nasledujúcich funkcií a určte:

- D(f) a H(f)
- funkčnú hodnotu v bodoch: -2, 0, 10
- určte $x \in D(f)$, pre ktoré platí $f(x)=1$ $f(x)=0$
- priesečníky s osami x a y
- inverznú funkciu

a) $f: y = -2x + 3$

a) $f: y = x - 3; H(f) = \langle -5; 5 \rangle$

b) $f: y = \frac{2}{3}x - 4$ pre $x \in \langle 2; 5 \rangle$

Riešenie:

a) $f(-2) = -2 \cdot (-2) + 3 = 7$

$f(0) = -2 \cdot 0 + 3 = 3$

$f(10) = -2 \cdot 10 + 3 = -17$

$f(x) = 1 \quad 1 = -2x + 3 \quad x = 1$

$f(x) = 0 \quad 0 = -2x + 3 \quad x = \frac{3}{2}$

priesečníky: s osou x: $\frac{3}{2}$ s osou y: 3

inverzná $f^{-1}: y = -\frac{1}{2}x + \frac{3}{2}$

b) $f: y = x - 3; H(f) = \langle -5; 5 \rangle$

najprv si určím D(f)

hranice:

$-5 = x - 3 \quad x = -2$

$5 = x - 3 \quad x = 8$

$D(f) = \langle -2; 8 \rangle$

$f(-2) = -2 - 3 = -5$

$f(0) = 0 - 3 = -3$

$f(10)$ neexistuje, lebo 10 nepatrí do D(f)

$f(x) = 1 \quad 1 = x - 3 \quad x = 4$

$f(x) = 0 \quad 0 = x - 3 \quad x = 3$

priesečníky: s osou x: 3 s osou y: -3

inverzná $f^{-1}: y = x + 3 \quad D(f^{-1}) = \langle -5; 5 \rangle$

c) $f: y = \frac{2}{3}x - 4$ pre $x \in \langle 2; 5 \rangle$

$D(f) = \langle 2; 5 \rangle$

H(f) - hranice:

$y = \frac{2}{3} \cdot 2 - 4 = \frac{4 - 12}{3} = -\frac{8}{3}$

$y = \frac{2}{3} \cdot 5 - 4 = \frac{10 - 12}{3} = -\frac{2}{3}$

$f(-2) =$ neexistuje, lebo -2 nepatrí D(f)

$f(0) =$ neexistuje, lebo 0 nepatrí D(f)

$f(10) =$ neexistuje, lebo 10 nepatrí D(f)

$f(x) = 1 \quad 1 = \frac{2}{3}x - 4$

$x = 7,5$, ale nepatrí do D(f), takže

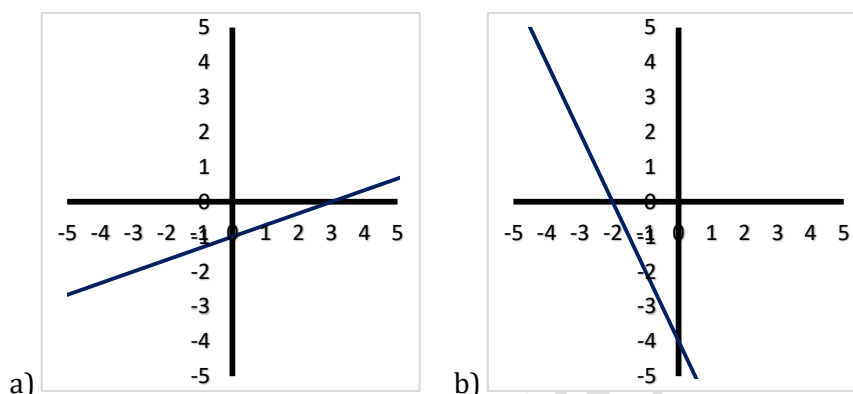
také x neexistuje

$f(x) = 0$ ale $x = 6$ nepatrí do $D(f)$, takže

také x neexistuje

6. Urč lineárnu funkciu z grafu a zapíš:

- priesečníky s osami
- smernicu
- predpis funkcie

Riešenie:

Smernicu možno zistiť ako podiel rozdielu y ku rozdielu x dvoch ľubovoľných bodov, napríklad priesečníkov. Alebo ešte jednoduchšie ako podiel hodnôt, ktoré vytína priamka na osiach. priesečník s osou x má vždy y -ovú súradnicu 0 , a priesečník s osou y má vždy x -ovú súradnicu 0

a) $X[3; 0]$ $Y[0; -1]$

smernica = $\frac{-1-0}{0-3} = \frac{1}{3}$ kontrola: graf je rastúci, smernica je kladná

jednoduchšie: priamka vytína na osi y úsek 1 a na osi x úsek 3 , teda smernica je $\frac{1}{3}$

a znamienko podľa rastúcnosti / klesajúcnosti

graf prechádza na osi y cez -1

rovnica funkcie je: $y = \frac{1}{3}x - 1$

b) $X[-2; 0]$ $Y[0; -4]$

smernica: $\frac{4}{2}$ a funkcia je klesajúca, t.j. -2

rovnica funkcie je: $y = -2x - 4$

7. Pre aké k prechádza graf funkcie $y = k \cdot x - 7$ bodom $A[-2; 5]$?

8. Načrtnite graf a nájdite predpis pre lineárnu funkciu f , ak $D(f) = \langle 2; 6 \rangle$, $H(f) = \langle -2; 0 \rangle$ a je

a) rastúca

b) klesajúca

9. Je daná funkcia $f: y = x - 3$. Načrtnite graf a vyjadrite predpis pre:

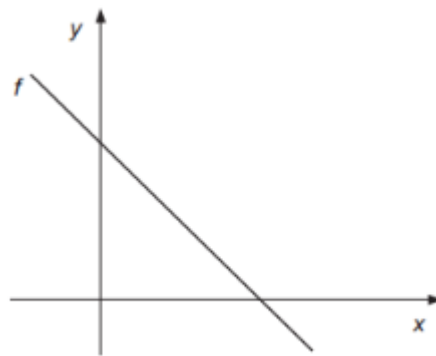
a) funkciu g súmernú s funkciou f podľa osi x

- b) funkciu h súmernú s funkciou f podľa osi y
- c) funkciu j súmernú s funkciou f podľa osi prvého a tretieho kvadrantu
- d) funkciu k stredovo súmernú s funkciou f podľa počiatku súradnicovej sústavy

10. Uved'te príklady lineárnych funkcií, pre ktoré platí:

- a) Graf funkcie f a graf funkcie $f^{-1}(x)$, ktoré sú zostrojené v tej istej súradnicovej sústave majú práve jeden spoločný bod.
- b) Graf funkcie f a graf funkcie $f^{-1}(x)$, ktoré sú zostrojené v tej istej súradnicovej sústave nemajú žiaden spoločný bod

11. Určte hodnoty reálnych čísel a, b v predpise funkcie $f: y = ax + b$ tak, aby graf funkcie f a súradnicové osi x a y určovali rovnoramenný pravouhlý trojuholník (pozrite obrázok) s obsahom 8. Do odpoveďového hárka zapíšte súčet $a + b$. (2014/19)

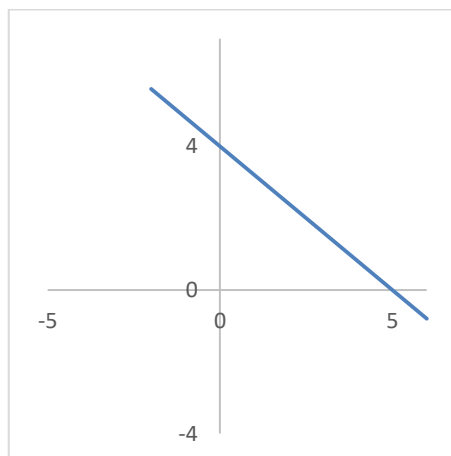
Riešenie:

trojuholník je rovnoramenný, takže smernica je -1

$$S = 8 \quad S = \frac{x \cdot x}{2} \quad x = 4$$

$$y = x = 4 \quad y = -x + 4 \quad \text{Výsledok: súčet } a + b = -1 + 4 = 3$$

12. Na obrázku je graf lineárnej funkcie $f(x)$. Aká je hodnota $f(-6)$?

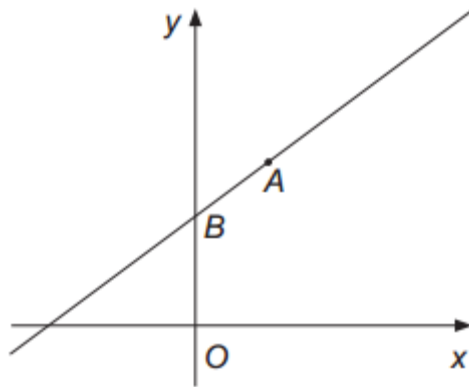

13. Bod $K[2 ; 5]$ patrí grafu lineárnej funkcie, ktorá má smernicu 3. Bod $L[3 ; ?]$ tiež patrí tomuto grafu . Aká je druhá súradnica bodu L ?

Riešenie: 8

14. Graf lineárnej funkcie má smernicu 2, prechádza bodom $A[2;8]$ a súradnicovú os y pretína v bode B (pozrite obrázok). Určte vzdialenosť bodu B od začiatku súradnicovej sústavy $O[0;0]$.

(2013/9)

Riešenie: 4

15. Graf lineárnej funkcie f má smernicu $k = 0,4$ a pretína os y v bode $[0 ; - 4]$. Nech g je inverzná funkcia k funkcii f . Zistite súradnice bodu $A[x_A; y_A]$, v ktorom graf funkcie g pretína os y .

(2004A/24)

Riešenie: 10